

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. IV. Tria præcipua Corollaria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

14. Inferes secundò. De futuris contingentibus diverso respectu dari & non dari scientiam. Nempe contingens illud dicitur, quod potest esse, & non esse: adeoque cum omnis creatura possit non esse; omnis etiam creatura respectu causæ primæ contingens est. Respectu causæ secundæ effectus duplici modo dicuntur contingentes. Primò, si quidem habeant necessariam determinationem causæ, impediri tamen possunt ab alia causâ secunda, ut fructus arboris, de quo primùm. Secundò si continentur in causâ intrinsecè libera & indifferenti, quo modo actus liberi arbitrii sunt contingentes, de quibus etiam hoc loco controvertitur. Vel igitur contingentia considerantur, prout continentur in causâ prima determinata ad dandum ipsis esse in aliqua temporis differentia, & tunc quia induunt rationem futuri simpliciter, sufficiunt ad terminandam scientiam: vel considerantur, pro ut continentur in causâ prorsus indifferenti & indeterminata, ut sunt actus liberi arbitrii, & de istis comparativè ad ejuimodi causas indifferentes nulla datur scientia ob oppositam rationem, quia videlicet sub hac ratione non habent esse determinatè futurum: nam de objecto ut incerto & indeterminato, non potest haberi certa notitia: sed contingentia prout continentur in causâ indeterminata & indifferenti, sic habent esse incertum & indeterminatum: ergo de ipsis ut sic certa notitia haberi non potest. Quod S. Doct. claris verbis docuit hic a. 13. *Causa contingens se habet ad opposita, & sic contingens ut futurum non subditur per certitudinem alicui cognitioni: unde quicumque cognoscit effectum contingentem in sua causarum, non habet de eo nisi conjecturalem cognitionem.*
- Clarissimè verò in 1. sent. dist. 38. q. 1. ca. 5. in c. ubi sic loquitur: *sciendum est igitur, quod antequam res sit, non potest esse in suis causis; sed quedam sunt, ex quibus necessariò sequitur effectus, quem impedire non possunt, & in istis habet causarum esse certum & determinatum, adeo quòd possit ibi demonstrative sciri, sicut est ortus solis, & eclip-sis, & huiusmodi: quedam sunt causa, ex quibus consequuntur effectus, ut in majori parte, sed tamen in minori deficiunt: unde in istis effectus non habent certitudinem absolutam, sed quandam, & ideo per istas causas potest accipi scientia conjecturalis: sed quedam causa sunt, quæ se habent ad utrumque, & in istis effectus de futuro nullam habent certitudinem, vel determinationem, & ideo contingentia ad utrumlibet in causis suis nullo modo cognosci possunt.* Hæc S. Doctor.
15. Inferes tertio. Quamvis futura dicantur per habitudinem ad esse, aliquando habendum in tempore præsentis; denominationem tamen futuri esse formalitatem, quæ ipsis actu de præsentis & ex determinatione causæ convenit: nam habitudo ipsa, quam dicunt ad illud instans, in quo existens, non convenit ipsis pro illo instanti, quando erunt extra causas. Ac rursus: cum ex se ipsis non sint, & tam bene possint non esse, quam esse, non est, unde dicantur habitudinem ad esse in tempore sequenti habendum, nisi ex ipsa determinatione causæ.
16. Inferes quarto: Veritatem futurorum contingentium non esse ita intrinsecè determinatam,

sicut est veritas præteritorum & præsentium: hæc enim, quia supponit effectum extra causas positum, habet intrinsecè determinativum suæ veritatis; at veritas futurorum, cum non supponat aliquid esse ipsorum extra causas positum, sed intra causas contentum, hoc ipso nullum habet intrinsecè determinativum.

Inferes quindò. Neque ex necessitate propositionis disjunctivæ, neque ex regulis contradictoriarum rectè inferri determinatam veritatem & falsitatem propositionum de futuris contingentibus. Non ex necessitate propositionis disjunctivæ; quia modò alterum membrum disjunctivæ propositionis in suppositione confusa & indeterminatè sit verum; sufficienter salvatur veritas & necessitas ipsius: veluti cum dicitur, *vel dexter vel sinister oculus est necessarius ad videndum*; necessaria veritas huius propositionis ex eo subsistit, quòd vel hic vel ille, quamvis neuter determinatè, sit necessarius ad videndum. Itaque quòd hæc propositio disjunctiva, *Petrus in his circumstantiis vel confentiet, vel non confentiet*, sit vera, sufficit, quòd ex propositionibus inclusis alterutra indeterminatè sit futura: objectum quippe verificativum propositionis disjunctivæ est incompossibilitas utriusque membri, quæ salva remanet, quamdiu utrumque membrum simul verum, aut falsum esse non potest. Non etiam rectè inferitur ex lege contradictoriarum: nam & ista plus non exigit, quàm ne utraque ex contradictoriis simul sit vera vel falsa, tamen si neutri ab intrinsecè veritas determinata conveniat.

Inferes sextò. Non esse hanc differentiam (quam Adversarii præterdunt) inter propositionem de futuro & præterito, quòd illa enunciat *nunc pro nunc*; ista verò enunciat *nunc pro tunc*, ut quo interunt determinationem veritatis ipsius non esse accipiendam ab aliquo præsentis, sive nunc pro nunc; sed potius ab aliquo sequente, sive à *nunc pro tunc*, nam propositiones de futuro, v. g. *Petrus currit*, per æquipollentiam reduci debet ad istam, *Petrus habet futuritatem sui cursus*: vel: *Petri cursus habet futuritatem suæ existentia*, adeoque enunciat aliquid pro nunc cum ampliatione tamen & connotatione mensuræ temporis sublequentis, quæ connotatio deest propositioni de incellè v. g. *Petrus currit*.

§. IV.

Tria præcipua Corollaria.

Inferes septimò. Nullus rei futurationem datis præsuppositivè ad omne decretum DEI. Ita S. Doctor cit. hic a. 7. ad 3. *Ea, quæ sunt, non semper verum fuit esse futura, nisi quatenus in causâ sempiterna fuit, ut essent futura: atqui non fuit in causâ sempiterna, ut essent futura, quatenus concipitur indifferentis ad dandum ipsis existentiam in tempore suo: lic enim res in ipsa continentur non ut futura, sed ut possibles: ergo quatenus concipitur determinata per decretum suæ libere voluntatis.* Rursus: in q. 12. de verit. a. 10. ad 12. *Dicendum, inquit, quòd causa superioris, quæ sunt rerum rationes in divinis præsentia, nunquam deficiunt ab implerione suorum effectuum,* scilicet

scilicet deficiunt causa inferiores; & ideo in causis superioribus cognoscitur rerum eventus absolute, sed in inferioribus non nisi sub conditione. Ubi per rationes rerum S. D. intelligit Divinas ideas, ut determinatas per decretum: sic enim dicit q. 3. de verit. a. 6. *Idea eorum, que sunt, fuerunt, vel erunt, determinatur a proposito Divina voluntatis.* Sentit ergo certam futurationem eventuum dependere à decreto Divina voluntatis.

20. Accedit autoritas D. Augustini. Nam iste l. 26. cont. Faustum c. 4. inquit: *Non etenim futurum est, nisi quod voluntas DEI habet, ut futurum sit. Et c. 20. contra eundem c. 4. cum dixisset: tam non possunt futura non fieri, quam non fuisse facta præterita, pro caulali subicit Divina voluntatis efficaciam: quia non est in DEI voluntate, ut eo sit aliquid falsum, quo est verum; quia alias idem & eadem ratione esset falsum & verum.*

21. Ratio est primò. Sicut omne esse creatum est à DEO, tanquam causa prima & fonte essendi, sic & omnis positiva rerum futuriò, quod enim à se non potest esse, etiam à se non potest esse futurum; sed futuriò non est à DEO, ut prima causa indifferenti: ergo est ab ipso ut causa determinata per liberum decretum.

Secundò. In signo priori antecedente liberum velle & decretum DEI creaturæ sunt in statu mere possibilitatis, sicutque indifferentes ad esse & non esse, quia ut sic terminant solùm scientiam simplicis intelligentiæ, quæ est de possibilibus habentibus indifferentiam ad esse & non esse: ergo antecedenter ad omne decretum DEI nihil est & concipitur ut futurum.

Tertiò. Quicquid DEUS cognoscit ut futurum, cognoscit per scientiam visionis, sed ista præsupponit decretum: ergo etiam cognitio & status futurorum præsupponit decretum.

Quartò. Si futura haberent suam futuriònem in signo antecedente decretum DEI, omnia essent necessariò futura. consequens est absurdum, & destruit libertatem: ergo & antecedens. Sequela probatur: Nihil potest esse liberum, nisi dependenter à primo libero: sed primum liberum est liberum velle & decretum DEI: ergo antecedenter & præsuppositivè ad decretum DEI nihil potest esse liberum. Ideo quippe rerum possibilitas non est DEO libera, sed necessaria, & ab ipso immutabilis, quia præsupponitur omni liberæ voluntati DEI: consequenter si etiam futuriò esset in signo possibilitatis rerum antecedenter ad omne decretum DEI, jam futura non subsistent libera dispositioni DEI, sed omnia necessariò eventrent; quod est absurdissimum.

22. Neque dicas: futuriònem non fore necessariam nisi ex suppositione, quòd res erit, quæ suppositio est libera, siquidem pendet ex determinatione libera voluntatis, sicut ex suppositione, quòd res fuit, non potest non fuisse. Contra enim est, quòd vel ista suppositio libera determinationis aliquando ponenda præcedit voluntatis divinæ decretum, & sic rursus erit necessaria, vel subsequetur, & tunc habetur intentum.

23. Inferes octavò: Falsas esse omnes propositiones de futuris contingentibus præsuppositis ad omne decretum DEI: quia affirmant aliquid esse futurum, quod non est futurum. Similiter falsas

sunt omnes propositiones pro illo signo affirmantes non futuriònem: Siquidem in illo signo res creata sunt in statu puræ possibilitatis & indifferentiæ ad esse & non esse. Unde in rigore pro illo signo neque verum est, quòd Antichristus erit, neque verum, quòd non erit: neque enim in illo statu est determinatus ad habendum esse, neque ad habendum non esse.

Sed inquis: Antecedenter ad omne decretum 24. vera est hæc propositio: *Antichristus vel erit, vel non erit.* ergo etiam hæc propositio *Antichristus erit*, quæ est una ex membris inclusis, debet esse determinatè vera.

Resp. neg. conseq. & suppositum consequentis. consequentiam nego, quia objectum hujus propositionis disjunctivæ est impossibilitas duorum contradictoriorum, quæ etiam in statu possibilitatis habet necessariam veritatem: hujus verò propositionis *Antichristus erit*, objectum est actualis & exercita futuriò Antichristi, qui in illo signo non datur: suppositum quoque consequentis nego, quia particula disjunctiva, *vel*, in illa propositione non includit, sed disjungit membra; unde non tam sunt membra inclusa, quam à se mutud exclusa. Sensus quippe illius propositionis per hanc æquipollentiam exponi debet: *Est impossibile Antichristum simul esse & non esse futurum.*

Adhuc dicis: Jam ante decretum hæc propositio 25. *Antichristus erit*, est conformis suo objecto: ergo in signo priori est determinatè vera. Antec. probatur. Ideo post decretum est vera, & conformis objecto, quia ipsi respondebit in tempore sequenti existentia Antichristi: ergo ob eandem causam est vera & conformis objecto ante decretum.

Resp. ex dictis negando antecedens & suppositum, quòd in isto signo dari possit illa propositio, ejusque objectum: *Antichristus erit*: deberet enim esse sensus: Antichristus est determinatus ad habendam existentiam, quod est simpliciter falsum. Et ad prob. vel nego vel distingo antec. quia respondebit existentia, quatenus pro nunc determinata in sua causa, conc. secus nego.

Inferes nonò: Non posse ex duabus propositionibus contradictoriis de futuris contingentibus alteram esse determinatè veram, alteram falsam independentem à denominatione causæ: quia, ut vidimus, veritas determinata supponit esse determinatum; sed implicat esse futurum determinatum præviè ad omnem determinationem causæ: ergo similiter implicat esse determinatè verum præviè ad omnem determinationem causæ.

Sed inquis: Veritas & falsitas sunt proprietates 27. propositionum; sed proprietates conveniunt essentia antecedenter ad omnem determinationem: ergo etiam pro signo antecedente omnis causæ etiam primæ determinationem propositio debet esse vera, vel falsa.

Resp. primò negando suppositum juxta supra dicta, quòd pro signo antecedente omnis causæ etiam primæ determinationem detur talis propositio actualis. Resp. secundò, distinguendo maj. proprietates absolutæ conveniunt rebus pro omni signo, conc. proprietates respectivæ, nego. Disparitas est, quòd respectivæ proprietates pendunt ab objecto, quo subtracto nec ipsæ dantur:

R

unde

unde sicut in signo antecedente decretum, hæc propositio *Antichristus erit*, in scientia simplicis intelligentiæ non nisi signatæ & ut possibilis relictæ, ex suppositione, quod determinetur futuritio Antichristi; ita pariter in illo signo propter defectum objecti ipsius veritas non nisi ut possibilis sub tali conditione relictæ.

§. V.

Solvuntur objectiones.

28. **O**bjicies primò authorit. S. Augustini to. 6. l. 26. contr. Faust. c. 4. dicentis: *Tam non possunt futura non fieri, quam non fuisse facta præterita.* Infers: ergo sicut in signo antecedente decretum præterita habent determinatam veritatem, ita in eodem signo futura habent determinatam veritatem. Secundò S. Anselmus de conc. præf. & prædest. c. 1. ubi dixit. *Rem verò futuram necesse est esse futuram, subjungit hanc causalem: quoniam futurum esse nequit, & non futurum.* ergo sicuti hæc propositio antecedenter ad omne decretum DEI est vera: quòd aliquid simul futurum, & non futurum esse non possit, ita etiam antecedenter ad omne decretum DEI, futura habent determinatam veritatem suæ futuritionis.

Resp. utrumque S. Patrem loqui de futuro simpliciter & omnibus modis, adeoque dependente à decreto Divino, de quo verissimum est, ex suppositione suæ futuritionis non posse non fieri, cum causa primæ determinatio falli non possit.

Mens S. Augustini claret ex ejusdem verbis pro nostra assertionem adductis. Neque de D. Anselmi mente dubitare fas est, cum de illo futuro loquatur, quòd à DEO futurum prædicatur, præscientia verò futurorum in ipsius sententia voluntatem & decretum supponat. Audi loquentem, & paulò inf. loco cit. exponentem, quomodo aliqua sint liberè futura, non obstante decreto DEI. *quoniam, inquit, quòd DEVS vult, non potest non fieri, cum vult hominis voluntatem nullà cogi, vel prohiberi necessitate ad volendum, & vult effectum sequi voluntatem, tunc necesse est esse liberam, & esse, quòd vult.*

29. **O**bjicies secundò. Si rei futuritio formaliter consisteret in determinatione causæ, posset aliquid fieri in tempore, quòd antecedenter non fuisset futurum, & aliquid esse futurum, quòd nunquam esset præsens: sed hoc est absurdum, ergo. Prima sequela probatur: quia effectus & actus procedentes à causa libera supponunt præviã & omnimodam ipsius indifferentiam & indeterminatam, ac consequenter priusquam fierent, non erant in determinatione causæ, adeoque nec futuræ. Secunda sequela probatur: potest aliqua causa esse præparata ad ponendum effectum, veluti morbus ad necandum Ezechiam, ignis Babylonius ad comburendos pueros; ita tamen, ut non sequatur effectus, ergo posset aliquid esse futurum, quòd tamen nunquam poneretur extra causas: adeoque esset & non esset futurum.

Resp. ad primam sequelam: Est absurdum aliquid fieri in tempore, quòd antea non fuit futurum simpliciter per ordinem ad causam primam, ita nempe, ut nullum de ipsius existentia fuerit decretum in causa prima, concedo: est absurdum per ordinem ad omnes etiam inferiores causas,

negò. Ad secundam sequelam Resp. est absurdum, aliquid esse simpliciter & absolute futurum per ordinem ad omnes causas, quòd nunquam sit præsens, conc. aliquid esse futurum secundum quid & per ordinem ad causas secundas, quòd nunquam sit præsens, nego. hoc enim ex S. Scr. D. Th. & Aristotele supra ostensum est.

Objicit tertio Suarez. Si denominatio futuritionis formaliter proveniret à determinatione causæ, tunc futura essent, & non essent futura, quòd implicat. Essent futura ex hypothesi; non essent, quia quòd effectus habeat esse præparatum in causa, non est aliquid futurum, sed præsens; sed in hoc esse præparato & determinato consisteret ratio futuri; ergo futurum esset aliquid præsens, & non esset futurum.

Resp. primò. Etiam Adversariis hoc esse solvendum, qui futuritionem constituunt in præsentia negatione existentie cum habitu ad existentiam habendam in tempore subsequenti. Resp. secundò, futura essent futura, & non futura seu præsentia, diverso respectu, conc. eodem nego. Ipsa igitur futura essent præsentia secundum formalem denominationem futuritionis, & habitudinis causæ ad existentiam effectui postea tribuendam, quam habitu ad existentiam futuram dicit in recto: essent verò futura & non præsentia secundum exercitam existentiam per modum termini importam in obliquo. Unde paucissimis distingues, sunt præsentia secundum quòd dicunt in recto conc. quòd dicunt in obliquo, nego.

Instabis primò ex D. Augustino l. 11. Confess. c. 10. dicente: *Dicuntur temporaria, præsens, præteritum & futurum, sicut abiturus consuetudo, animæ tamen intelligitur, quòd dicitur, neque id, quòd futurum est esse jam, neque id, quòd præteritum est.*

Resp. lenium S. Patris esse, quòd res futura, vel potius tempus futurum (de quo loquitur) nihil sit entitativè in se ipso, non autem quòd nihil sit determinativè, seu in præparatione & determinatione causæ. Responderi potest secundò cum Godoyo, S. Patrem loqui contra opinionem vulgi, sibi imaginantis, temporum differentias, præteritum & futurum existere in se ipsis: cui opinioni se opponens affirmat; illas solum in mente existere: non ideo negat futuritionem rerum in causarum propensione consistere, ut ex aliis ipsius textibus sit manifestum.

Instabis secundò. S. Pater comparationem facit inter præterita & futura: ergo sicut ad denominationem & determinationem præteriti sufficit existentia prius habita cum negatione existentie pro nunc; ita etiam ad denominationem futuri sufficit existentia post habenda cum negatione existentie pro nunc, & sicut cum dico, *Adam est præteritus*, nihil enunciat de præsentia; ita cum dico: *Antichristus est futurus*, nihil enunciat de præsentia.

Resp. neg. consequentiam, & paritates inclusas in conlequente: nam D. Augustinus in hoc solum facit comparationem inter præteritum & futurum, quòd neutrum existat in se ipso. In cæteris verò disparitas in §. 3. indicata est, quòd existentia præterita, cum fuerit in se extra causas posita, adeoque intrinsecè determinata, possit esse sufficiens determinativum ad formalem denominationem præ-